

Zemgales apgabaltiesas attīstības koncepcija

Demokrātiska valsts nav iedomājama bez neatkarīgas un spēcīgas tiesu varas.

Katra tiesu iestāde, katrs tiesnesis ikdienā pamatoti tiek identificēti ar tiesu varu kopumā. Katra individuālā tiesneša veiksmē vai neveiksmē ir pilnā mērā attiecināma arī uz visu tiesu varu. Kopumā tiesu varas prestižs ir atkarīgs no katra tiesneša un katras tiesu iestādes, no ikdienā pieņemtajiem lēmumiem, komunikācijas ar sabiedrību.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmi un likumu „Par tiesu varu” tiesa katrai personai nodrošina tiesības uz tās likumisko interešu aizsardzību, garantējot līdztiesību tiesību izlietošanā, taisnīgumu, atklātību, neatkarību un objektivitāti lietu izskatīšanā.

Zemgales apgabaltiesa – mūsdienīga, efektīva, uz digitāliem risinājumiem vērsta tiesu iestāde.

[1] Tiesas attīstības stratēģiskā vadība.

Mērķis – tiesu varas autoritāte.

Uzdevumi – kvalitatīva un ātra tiesvedība, motivēts personāls, pozitīvs mikroklimate kolektīvā.

Tiesas kā iestādes efektīva funkcionēšana nav iespējama bez tiesnešu un darbinieku iesaistes. Būtiska nozīme ir tam, kādā mērā tiesā strādājošie ir ieinteresēti savu pienākumu godprātīgā izpildē, kādā mērā tiesā strādājošie sevi identificē ar institūciju, kurā tie strādā. Šo apstākļu kopums noteiks, kāds būs tiesā strādājošo apmierinātības līmenis ar darba apstākļiem un rezultātu.

Vadītājam jā rūpējas, lai tiesā būtu pozitīvs mikroklimats, kas veicinātu personāla izaugsmi, visas tiesas iestādes pozitīva tēla veidošanu. Zināmā mērā katram tiesā strādājošajam jā jūt lepnums par savu darba vietu, tiesu iestādi un tiesu varu kopumā.

Skaidri un saprotami pienākumi un uzdevumi, katra loma un nozīme kopējo mērķu sasniegšanā veicina pozitīva mikroklimata veidošanos kolektīvā.

Tiesu varas prestižs sākas ar katru tiesā strādājošo. Sakārtojot un radot sistēmu, kad katrs jūtas vajadzīgs un novērtēts, iespējams panākt arī kopēju labumu – pozitīvu tiesas tēlu.

Pasākumi, kuriem pievēršama uzmanība tiesas darba efektivitātes nodrošināšanai: lietu izskatīšanas termiņi, lietu sadales plāna efektivitāte, lietu izskatīšanu kavējošo faktoru identifikācija, tiesas kolēģiju efektīva darba organizācija un vadība.

Ar tiesā strādājošajiem regulāri apspriežama un aktualizējama informācija par lietu izskatīšanu kavējošiem faktoriem.

Veicināma video konferenču izmantošana lietu izskatīšanā.

Veicināma efektīvāka tiesnešu palīgu resursa izmantošana.

Pievēršama uzmanība kvalitatīvai lietu sagatavošanai iztiesāšanai, tiesas nolēmumu kvalitātes paaugstināšanai.

Tiesas autoritāte lielā mērā ir saistīta ar prasmī un spēju skaidrot pieņemtos lēmumus plašākai sabiedrībai.

Praktizējama sabiedrības regulāra informēšana par tiesā izskatāmajām lietām.

Pastāvēt pastiprinātai sabiedrības interesei par kādu tiesas lietu – proaktīva informācijas sniegšana.

Veicināma tiesnešu un tiesu darbinieku iesaiste juridisku rakstu sagatavošanā.

Konferenču, semināru rīkošana, piesaistot arī citu juridisko profesiju pārstāvjus.

Veicināma sadarbība ar augstskolām, skolām nolūkā informēt par tiesas darbu, sniegt ieguldījumu jaunās juristu paaudzes sagatavošanā.

[2] Tiesnešu vadība.

Mērķi – tiesu varas autoritāte, tiesnešu neatkarība.

Uzdevumi – efektīvs tiesas process, vienota tiesu prakse.

Tiesnešu vadības nodrošināšanai par galveno mērķi izvirzāma visas tiesu varas autoritātes stiprināšana, kas neapšaubāmi sevī ietver arī tiesneša statusam piemītošās neatkarības stiprināšanu.

Visas tiesu varas autoritāte vistiešākajā mērā atkarīga no tiesneša, jo tieši tiesnesis ir persona, ar kuru tiesu vara tiek identificēta. Katra individuāla tiesneša veiksmē ir visas tiesu varas veiksmē, tomēr arī katra neveiksmē var tikt attiecināta uz visu tiesu varu kopumā.

Ikdienas darbā nepieciešamas regulāras sanāksmes, informācijas apmaiņa.

Nepieciešams veicināt katra tiesneša iesaisti efektīva tiesas procesa veidošanā, kas sevī ietver arī amatam atbilstošu neatkarību stiprināšanu.

Ar efektivitāti saprotama tiesas procesa kvalitāte un ātrums. Tik pat būtiska nozīme ir vienotas tiesu prakses veidošanai, kas padara visu tiesas procesu par efektīvu, tādu, kas veicina tiesas tēla prestižu sabiedrības acīs un rezultātā arī stiprina tiesneša statusam piemītošo neatkarību.

Nepieciešamas regulāras tiesnešu sanāksmes gan par jautājumiem, kas attiecas uz attiecīgajām tiesību apakšnozarēm, gan par vispārējiem jautājumiem, kas attiecas uz tiesu varas neatkarību.

Zemgales apgabaltiesa kā apelācijas instances tiesa ieņem būtisku lomu judikatūras veidošanā. Vienota judikatūra veicina uzticēšanos tiesu varai kopumā.

Lai judikatūra būtu skaidra, saprotama, prognozējama, veicinātu uzticību tiesu varai, nepieciešamas regulāras sanāksmes ar pirmās instances tiesas tiesnešiem nolūkā apspriest aktuālo tiesu praksi, jaunākās judikatūras atziņas.

Nepieciešama regulāra apelācijas instances nolēmumu apkopošana un analīze nolūkā savlaicīgi identificēt problēmu jautājumus.

Nolūkā nodrošināt vienotu tiesu praksi apgabaltiesu līmenī nepieciešamas regulāras sanāksmes ar citu apgabaltiesu tiesnešiem, sevišķi jautājumos, par kuriem apgabaltiesas nolēmumi nav pārsūdzami.

Tiesu prakses apspriešanai organizējamas regulāras sanāksmes ar Augstākās tiesas tiesnešu iesaisti.

Tiesnešiem jābūt ieinteresētiem ne tikai konkrētu lietu izskatīšanā, bet arī visas tiesu varas attīstībā, nepieciešamības gadījumā uzņemoties arī papildus uzdevumus, piemēram – tiesu prakses analīze, iesaiste tiesnešu pašpārvaldes institūcijās.

Tiesneši iesaistāmi lietu sadales plānu izstrādē, kā arī vidējo lietu izskatīšanas termiņu noteikšanā, darbinieku novērtēšanas procesā. Veicināma tiesnešu iesaiste apmācībā.

[3] Personāla vadība.

Mērķis – tiesu varas autoritāte, motivēts personāls, pozitīvs tiesas tēls.

Uzdevumi – kvalitatīvi tiesas pakalpojumi, motivēti un ieinteresēti darbinieki, pozitīvs mikroklimate kolektīvā.

Katra tiesā strādājošā iesaiste veicama, sākot ar informācijas sniegšanu. Regulāra informēšana par aktualitātēm tiesas darbā, apspriedes par tiesas organizatorisko vadību, katra lomu, nozīmi un iesaistes pakāpi kopējo mērķu sasniegšanā.

Katram tiesā strādājošajam jāsaprot sava nozīme kopējā sistēmā un katram jāuzņemas atbilstoša atbildība. Katram tiesas darbiniekam jājūtas piederīgam un vajadzīgam, jo šādi iespējams panākt iestādes efektīvu darbību, kas sevī ietver arī kvalitatīvu tiesas apmeklētāju apkalpošanu.

Katram tiesas darbiniekam jājūtas piederīgam un vajadzīgam, katram jāizprot sava loma un nozīme. Minētais attīstīs un veicinās profesionālās ētikas nostiprināšanos ikvienā tiesas darbiniekā gan savstarpējās attiecībās, gan attiecībās ar tiesas apmeklētājiem.

Tiesu darbiniekiem jābūt motivētiem un ieinteresētiem tiesu varas autoritātes stiprināšanā, ko iespējams panākt, izvirzot skaidras un saprotamas prasības.

Lai veicinātu izpratni par deleģētiem uzdevumiem, to nozīmi, tie apspriežami, skaidrojami.

Kolektīvā nepieciešama veselīga iekšējā konkurence, ko iespējams panākt, motivējot darbiniekus, radot un uzturot kolektīvā veselīgu mikroklimatu. Uz vakantajām darbinieku amata vietām sludināmi konkursi.

Veicināma tiesas darbinieku apmācība gan izmantojot ārējos resursus, gan iekšējos.

[4] Administratīvā vadība.

Mērķis – tiesu varas autoritāte, efektīva uz mūsdienu tehnoloģijām balstīta, moderna tiesu iestāde.

Uzdevumi – mūsdienīgu tehnoloģisko risinājumu izmantošana tiesas darba organizācijā, kvalitatīva klientu apkalpošana.

Mūsdienās tiesas efektivitāte neaprobežojas tikai ar tiesā strādājošo nevainojamu pienākumu izpildi, bet ikdienas darbā daudz būtiskāku lomu ieņem tehniskie līdzekļi un tehniskie risinājumi. Lielā mērā tiesas darbības efektivitāte atkarīga no spējas izmantot tehniskos risinājumus.

Tiesai kā iestādei jābūt nodrošinātai ar nepieciešamiem moderniem tehniskajiem risinājumiem. Tiesas nedrīkst tikt kavēts nolietotu un neefektīvu tehnisko risinājumu dēļ.

Tiesai jāspēj pielāgoties tām izmaiņām sabiedrībā, kas balstītas uz tehnoloģijas progresu, lai spētu radīt un uzturēt tiesas kā mūsdienīgas institūcijas tēlu.

Tiesai jānodrošina attālināta klientu apkalpošanas, dokumentu iesniegšanas un saņemšanas iespēja, attālināta tiesu sēžu organizēšana.

Jānodrošina iespēja tiesā strādājošajiem apgūt prasmes, lai ikdienas darbā pielietotu modernākos iespējamus risinājumus, kas kopumā veicina tiesas darba efektivitāti, tiesā strādājošos nepieciešams nodrošināt ar mūsdienīgām tehniskām ierīcēm.

Noslēgumā.

Katrs tiesas darbinieks veido iestādes un tiesu varas tēlu, katrs tiesas process no tā organizēšanas līdz pabeigšanas brīdim, katra tiesas klienta apkalpošana no pirmās saskares ar tiesas darbiniekiem, tie katrs pats par sevi ir šķietami nelieli ikdienas darbi, ko ikdienā dažkārt pat īpaši neizceļam, taču rezultātā tie visi veido kopējo tiesas tēlu. Pozitīvu vai nē, tas ir atkarīgs no katra iesaistītā.

Zemgales apgabaltiesas tiesnesis Juris Siliņš

2021.gada 3.februāris